

MAKTABGACHA VA
MAKTAB TA'LIMI
VAZIRLIGI

QORI NIYOZIY NOMIDAGI
TARBIYA PEDAGOGIKASI
MILLIY INSTITUTI

“OTA-ONALARNING FARZAND TARBIYASIGA OID METODIK BILIMLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR”

**RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI
MATERIALLAR TO‘PLAMI**

6-MAY 2025-YIL

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

QORI NIYOZIY NOMIDAGI TARBIYA
PEDAGOGIKASI MILLIY INSTITUTI

“OTA-ONALARNING FARZAND TARBIYASIGA OID METODIK
BILIMLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI:
MUAMMOLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLAR TO‘PLAMI
06-MAY 2025-YIL

Toshkent - 2025

ISSN: 2181-3337

“Ota-onalarning farzand tarbiyasiga oid metodik bilimlarini rivojlantirish mexanizmlari: muammolar va yechimlar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallar to‘plami (2025-yil 06-may) – T.: 2025.

Nashr etishda qatnashganlar:

Baxtiyor Rustamov, Gulira 'no Rakhmatullayeva, Anvar Rustamov, Farangiz Sagdullayeva, Kozim Ergashov, Mansur Suyunkulov, Mahliyo Sotivoldiyeva, Maftuna Askarova, Humoyun Kodirov, Fotima Shermatova, Muxlisa Zunnunova

Mas’ul muharrir:

Pedagogika fanlari doktori, O‘zFA haqiqiy a‘zosi, akademik Ibraimov Xolboy Ibragimovich

Tahririyat hay’ati a’zolari

X.I.Ibraimov

Pedagogika fanlari doktori, O‘zFA haqiqiy a‘zosi, akademik

R.X.Djurayev

Pedagogika fanlari doktori, O‘zFA haqiqiy a‘zosi, akademik

H.M.Tojiboyeva

Pedagogika fanlari doktori, professor

R.G.Safarova

Pedagogika fanlari doktori, professor

Sh.Q.Mardonov

Pedagogika fanlari doktori, professor

M.Quronov

Pedagogika fanlari doktori, professor

M.A.Umaraliyeva

Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

M.A.Tayirova

“Ota-onalar universiteti” va tarbiyaviy jarayonlarning metodik ta’minoti bo‘limi katta ilmiy xodimi

A.O.Gulyamova

“Inklyuziv ta’lim-tarbiya metodikasi ilmiy-tadqiqot” bo‘limi katta ilmiy xodimi

Xakimova Barno Muratovna

Xalqaro pedagogik tajribalar ilmiy-tadqiqot bo‘limi katta ilmiy xodimi

Sanakulova Sarviniso

Xalqaro pedagogik tajribalar ilmiy-tadqiqot bo‘limi katta ilmiy xodimi

Xamrakulovna

Sh.Namazov

“Inklyuziv ta’lim-tarbiya metodikasi ilmiy-tadqiqot” bo‘limi katta ilmiy xodimi

© Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi milliy instituti

© Mualliflar

BOLALARNI FUTBOL O‘YINIGA QIZIQTIRISHDA OTA- ONANING VA MURABBIYNING O‘RNI

Gimazutdinov Radik Galimovich

Chirchiq davlat pedagogika universiteti “Maktabgacha ta’lim” fakulteti “Bolalar sporti”
kafedrası v.b. dotsenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15504106>

Annotasiya. Ushbu maqolada, bolalarni futbol o‘yiniga bo‘lgan qiziqishlarini rivojlantirishda ota-onalarning hamda murabbiyning o‘rni va vazifalari to‘g‘risida so‘z boradi.

Kalit so‘z: Futbol, ota-onalar, murabbiy, sport turi, o‘yin, motivatsiya, muvofaqiyat, g‘alaba, mag‘lubiyat.

Аннотация. В данной статье говорится о роли и обязанностях отцов и тренеров в развитии интереса детей к футболу.

Ключевые слова: Футбол, отцы, тренер, спорт, игра, мотивация, успех, победа, поражение.

Abstract. This article talks about the role and responsibilities of fathers and coaches in developing children's interest in football.

Keywords: Football, fathers, coach, sport, game, motivation, success, victory, defeat.

Futbol jamoaviy o‘yin. Bu yerda jamoaviy ruh asosiy va sehrli so‘zdir. Bolalar, murabbiylar va ota-onalar hamjamiyatni tashkil qiladi. Bu bo‘rttirilgandek tuyulishi mumkin, ammo biz bunday jamoadagi bolalar nafaqat futbolni o‘rganishadi, balki hayot haqida ham ko‘p narsalarni o‘rganishiga ishonamiz.

Murabbiy sifatida siz bolalar va ota-onalarga o‘zaro hurmat, qo‘llab-quvvatlash va adolatni ta‘minlaydigan me‘yorlar, qadriyatlar va xulq-atvor qoidalarni ishlab chiqishda yordam beradigan vositasiz. Murabbiy sifatida siz bolalar va ota-onalar uchun namunasiz. Agar siz farzandlaringizdan adolatni xohlasangiz, o‘zingiz adolatli bo‘lishingiz kerak.

Bolalar va ota-onalar uchun murabbiyning eng muhim talablaridan biri quyidagilar bo‘lishi kerak:

Barcha bolalar, qanchalik yaxshi o‘ynashmasin, jamoada va mashg‘ulotda bo‘lish huquqiga ega. Shundagina bolalar jamoa bo‘lib o‘sishi mumkin. Biz uchun yaxshi yoki yomon o‘yinchilar yo‘q. Albatta, har bir jamoada o‘yin darajasi turlicha bo‘lgan bolalar borligidan xabardormiz. Allaqachon o‘shish omili orqali, iste’doddan qat’iy nazar, turli darajadagi o‘yinlar normaldir. Shuning uchun, har bir bolalar jamoasining o‘z "yulduzlari" bor, ular negadir boshqalardan ustun turadi va mustaqil ravishda qaror qabul qilishi mumkin. Har bir jamoada boshqalardan ko‘ra ko‘proq xatoga yo‘l qo‘yadigan kuchsizroq o‘yinchilar bor.

Yaxshi murabbiy uchun maqsad har doim mashg‘ulotlar orqali ishlashdagi kamchiliklarni bartaraf etish bo‘lishi kerak. Yaxshi murabbiy bo‘lsa, vaqt o‘tishi bilan o‘yinchilar o‘rtasidagi farq kamayadi.

Zaif o‘yinchilarga ishonch bering! Ular yaxshi o‘yinchilarga yetib olishlarini yoki ular o‘rtasidagi farqni kamaytirishlari mumkinligini ayting. Hali tayyor bo‘lmagan o‘yinchi allaqachon juda yaxshi bo‘lgandan ko‘ra kattaroq ishlarni amalga oshirishi mumkin. O‘rganish jarayonida, siz o‘yinining turli darajalari muvozanatini nazorat qilasiz, guruhlarini iloji boricha bir xil ishlashga harakat qilasiz. Shu bilan birga, kuchsizroq futbolchilarga ko‘proq e’tibor qaratasiz.

Sport bilan shug‘ullanadigan bolalarning otalarini bir necha tiplarga ajratish mumkin.

Ijoiy rollar: bu ota o‘g‘li yoki qizi qilayotgan ishidan zavqlanishiga qiziqadigan rollar.

1. Taksichi ota. Bunday ota bolasini futbolga kuzatib qo‘yadi, mashg‘ulotlarda qoldiradi, keyin esa olib ketadi. Odatda bu sportni yoqtirmaydigan, lekin ko‘p vaqtini bolaning faoliyatiga bag‘ishlashga tayyor bo‘lgan ota. U farzandining baxtli bo‘lishini xohlaydi.

2. Pozitiv ota. Bunday ota rag‘batlantiradi, qiziqtiradi, o‘yinlar qanday o‘tgani haqida tashvishlanadi U ishtiyoqni bosimsiz yetkazadi. Bolani o‘ynashi va mashq qilayotganligi bilan tabriklaydi.

3. Ishtirok etuvchi ota. U bolasi o‘ynayotgan klub hayotida qatnashishni yaxshi ko‘radi. U bolalarini o‘qitishga qiziqadi. Bunday toyifadagi ota-onalar klubda qadriyatlarni targ‘ib qilishda faol ishtirok etadilar va uni yaxshilashga yordam beradigan har qanday tadbirlarda qatnashadilar.

Salbiy rollar: Bu otaning bolaga bosim tufayli, hosil bo‘lgan xatti-harakati salbiy ta‘sir ko‘rsatadigan narsalardir.

1. Og‘ir ota. U kun bo‘yi bolaning qanchalik yaxshi o‘ynashi haqida gapiradi, futbol haqida gapiradi. Bu bolaga to‘g‘ridan-to‘g‘ri bosim o‘tkazmaydi, lekin bu bolaning qadr-qimmati uning qanday o‘ynashiga bog‘liqligini bildirib turadi.

2. Ota-murabbiy. U baland ohangda ko‘rsatmalarni beradi, bolasini xatti –harakatini tuzatmoqchi bo‘ladi, mashinaga o‘tirganda tanbex beradi, ba‘zan esa murabbiyning ko‘rsatmalariga zid keladi. Bu, bir tomondan, murabbiy singdirmoqchi bo‘lgan o‘yin haqida tasavvurga ega bo‘lgan, ikkinchi tomondan, otasining versiyasiga ega bo‘lgan bolada sarosimaga sabab bo‘ladi. U kimni tinglashi kerak?

3. O‘zini Diego Simeone deb hisoblaydigan ota. U bolani rag‘batlantirishga juda faol harakat qiladi, ko‘proq kuch sarflashni, ishlashni, raqobatlashishni talab qiladi, go‘yo butun hayot shunchaki futbol. Ammo u juda muhim narsani unutmoqda: uning farzandi birinchi divizion futbolchisi emas, u yashash uchun daromad manbayi faqat o‘ynin orqali deb xisoblashi shart emas.

4. Barcha salbiy rollarni birlashtirgan ota: Tribunadan qichqiradi, murabbiyni obro‘sizlantiradi, bolaga nima uchun o‘ynamasligini yoki jamoadoshlari undan yomonroq ekanligini tushunmasligini aytadi, raqiblarga qo‘pol muomala qiladi, hakamlarni haqoratlaydi. Bunday otadan har qanday bola hech bo‘lmaganda xijolat tortadi va uyaladi.

Ota-onalarning salbiy rollarni egallashining sabablari har xil. Ko‘pchilik ota-onalar farzandlari ularni kambag‘alikdan olib chiqishlarini kutadi. Boshqalar esa o‘g‘li yoki qizi hamma narsada g‘alaba qozonishini xohlaydi, chunki ularning farzandlarining g‘alabalari o‘zlarining muvaffaqiyatlari, g‘ururlanish va do‘stlari va hamkasblariga ko‘rsatish usulidir. Boshqalar esa farzandlari orqali o‘zlari ega bo‘lmagan hayotni prognoz qilishadi. Boshqalarda esa o‘zini nazorat qilish qobiliyati sustligi. Va nihoyat, hech qanday oqibatlar yo‘qligi sababli chegaralarni kesib o‘tganlar. Ular bu noto‘g‘ri ekanligini bilishadi, lekin ichki qadriyatlarning etishmasligi ularni shunday yo‘l tutishga majbur qiladi.

Bola uchun sportning qadri, birinchi navbatda, o‘yindan zavqlanish va do‘stlar bilan muloqot qilish imkoniyatidir. Qolganlari muhim emas. Bu o‘yin. "O‘yin" so‘zi o‘z ma‘nosini yo‘qotgan paytda - "basketbol o‘ynash", "futbol o‘ynash", "tennis o‘ynash" - farzandingiz undan zavqlanishni to‘xtatadi va o‘ynashni davom ettirishni xohlamaydi.

Mag‘lubiyat o‘sish imkoniyati sifatida. Biz hammamiz farzandlarimiz g‘olib bo‘lishini istaymiz va ularni hayotning og‘ir haqiqatlaridan himoya qilishni xohlaymiz. Ammo, afsuski, yutqazish farzandlarimiz hayotida albatta duch keladigan xodisadir. Va bunday holatlar bir necha

marta bo‘lishi mumkin. Biz, ota-onalar, ko‘pincha noto‘g‘ri ish qilamiz, farzandimizni bu dunyoning barcha qiyinchiliklaridan himoya qilishga harakat qilamiz. Farzandimizni himoya qilishga qanchalik urinmaylik, uning futboldagi tajribasi faqat g‘alabadan iborat bo‘lishi mumkin emas. Mag‘lubiyatlar bo‘ladi, ehtimol juda ko‘p martalab.

Ammo, agar bolalar bolaligida muvaffaqiyatsizlikka duchor bo‘lishni o‘rgansa va undan saboq olishsa, ular haqiqiy dunyoga yaxshiroq tayyorlanishadi. Hech kim hamma narsada muvaffaqiyat qozonmaydi va juda ozchilik birinchi marta muvaffaqiyat qozonadi.

Farzandlaringizni mag‘lubiyatini o‘rganish imkoniyati sifatida ko‘rishga o‘rgating!

Ushbu psixologik texnikani sinab ko‘ring. Farzandingiz keyingi safar muvaffaqiyatsizlikka uchrasa, unga nima bo‘lganini o‘rganishga yordam berish imkoniyatidan foydalaning. Farzandingizdan qog‘ozning o‘rtasiga chiziq chizishini so‘rang. Bir ustunda "Yaxshi", ikkinchisida - "Yaxshilash" deb yozing.

1. Birinchi, bolangiz yaxshi qilgan hamma narsani birga yozing.

2. Keyin, yaxshilanish tomonida, u yaxshiroq qila oladigan hamma narsani yozing.

Siz nimalar ustida ishlashingiz kerak bo‘lgan narsalar ro‘yxatini ko‘rib chiqing va keyingi safar ularni mashq qilish yoki yaxshilash yo‘llarini birgalikda toping.

Farzandingizga hamma g‘alaba qozonishni xohlashini eslatib, ammo yo‘qotishni tahlil qilish o‘yinni keyingi bosqichga olib chiqish imkoniyatidir.

Motivatsiya - muvaffaqiyat kalitidir. Eng birinchi narsa motivatsiyaning muhimligini tan olishdir. Yaxshi murabbiy nafaqat o‘z futbolchilarini tarbiyalaydi, balki ularni to‘g‘ri motivatsiya qilishni ham biladi. Ko‘pchilik murabbiylar motivatsiya jihatiga yetarlicha e‘tibor berishmaydi. Biroq, agar siz o‘yinчилaringizni qanday ruxlantirishni bilsangiz (individual yondashuv bu yerda muhim), ularning sportdagi faoliyatini sezilarli darajada yaxshilashingiz mumkin.

O‘qituvchi bo‘ling. Esda tutingki, o‘rganishda eng muhim narsa g‘alaba va mag‘lubiyatlar soni emas, balki bolaning rivojlanishi va o‘sishidir. Tez o‘sishga emas, balki uzoq muddatli istiqbolli reja bilan ishlang. Bolalar bilan ishlashda ular ba‘zan o‘zlarining kichik yutuqlarini sezmasliklari mumkinligini unutmang. Shuning uchun, ularning muvaffaqiyatlarini nishonlang, ularni maqtang.

Tushuntirish ishlari- o‘yinчилaringizga nima uchun u yoki bu mashqni bajarishayotganini va bu ularga o‘yinda qanday yordam berishini tushuntiring. Bolalar mashg‘ulotda nima uchun ushbu harakatlarni qilishayotganini tushunsalar, mashg‘ulotlarni davom ettirishga ko‘proq xoxushlari bo‘ladi.

Bola o‘zining sportdagi rivojlanishini ko‘rsa, bu uning uchun eng yaxshi motivatsiyaga aylanadi. Jamoangizdagi har bir o‘yinchi o‘zini muhimligini his qilishi va o‘z taraqqiyotini ko‘rishi kerak. Shuning uchun o‘yindagi va mashg‘ulotdagi barcha o‘zgarishlarni diqqat bilan kuzatib boring va yosh futbolchilarga erishayotgan muvaffaqiyatlarini eslatishni unutmang.

"Kichik-muvofaqiyat". Bo‘lajak o‘yinda g‘alaba qozonishni asosiy va yagona maqsad qilib qo‘yish o‘rniga, farzandlaringizning "kichik-muvaffaqiyatlari"ni nishonlashga harakat qiling. Misol uchun, mashg‘ulotlarda darvozaga zarba berishni mashq qilayotganda, har bir o‘yinchingin rivojlanish dinamikasini kuzatib boring. Agar bolada ko‘rsatkichi ijobiy bo‘lsa, bu haqda bolangizga ayting.

Bolaning og‘ir mehnatini rag‘batlantiring. Masalan, bola qiyin mashqni tugatgandan so‘ng darhol oladigan mukofot. Shunday qilib, siz bolaning e‘tiborini ijobiy tomonlariga qaratasiz, u albatta takrorlashni xohlaydi. Mukofot butun jamoa oldida og‘zaki dalda yoki maqtov bo‘lishi mumkin. "Barakalla" o‘rniga o‘yinchi nimani yaxshi qilganini aytib o‘ting, masalan, "Yaxshi

zarba".

O'yinchilarni ruxlantiring. Aynan o'qituvchi murabbiy ruxiy dalda berishi kerak. Yaxshi o'qituvchi tushuntiradi. Zo'r o'qituvchi namoyish etadi. Buyuk o'qituvchi ilhomlantiradi. Misol uchun, mashg'ulot boshida siz buyuk futbolchilarning ilhomlantiruvchi so'zlarini keltirishingiz mumkin.

O'yinchilaringizni bilib oling. Sizning har bir o'yinchingizni nima qiziqtirayotganini bilib oling. Bu futbolchini aynan nima ruxlantiradi? Barcha bolalar har xil va ularning muvaffaqiyatga munosabati ham har xil. Shunday qilib, jamoangizni tahlil qiling va har bir futbolchingizga nima kerakligini aniq tushuning.

Sog'lom raqobat muxitini yarating. Mashqlaringizga raqobat elementini qo'shishingiz mumkin. Shunda bolalar o'z imkoniyatlarini to'liq namoyish qilishlariga ishtyoqlari bo'ladi. Ammo shuni yodda tutingki, jamoadagi ortiqcha raqobat o'zini past baholagan bolalarga salbiy ta'sir ko'rsatishi va ularning motivatsiyasini kamaytirishi mumkin. Shunday qilib, mashg'ulotingizni qiziqarli o'tkazing va farzandlaringiz ijobiy xis-tuyg'ularga ega bo'lsin.

Ochiq muloqot. O'yinchilaringiz bilan ochiq gaplashing. Ularning kuchli va zaif tomonlarini tushunishga yordam bering. Jamoangizda ishonch va tushunishga asoslangan do'stona muhit yarating. Keyin, agar bola mashg'ulot yoki o'yin paytida muammoga duch kelsa, u sizdan maslahat va yordam so'raydi.

Jamoaviy jazolashdan qoching. Misol uchun, agar o'yinchilardan biri aybdor bo'lsa, butun jamoani jazolamang. Bu sizning futbolchilaringizni birlashtirmaydi, aksincha, ularni sarosimaga soladi va adolatsizlik hissini uyg'otadi. Natijada motivatsiyaning pasayishi kuzatiladi.

Kayfiyatingizni mashg'ulotingizga ta'sir qilishga yo'l qo'ymang. Agar kuningiz yaxshi o'tmasa, demak bu faqat sizning kuningiz. Buni o'yinchilaringizga olib tashlashning hojati yo'q. Ularning bunga hech qanday aloqasi yo'q.

Ota-onalarning o'yindagi o'rni. Har bir ota-ona bitta muhim haqiqatni tushunishi kerak: sizning so'zlaringiz va harakatlaringiz nafaqat farzandingiz uchun, balki butun jamoa uchun bolangizning futbol tajribasini yaratishi yoki buzishi mumkin.

O'yinni tomosha qilayotganda shuni yodda tuting. Siz murabbiy emassiz. Mashg'ulot yoki musobaqa paytida bolangizga yoki boshqa o'yinchilarga ko'rsatma bermang. Sizning gaplaringiz qanchalik mantiqiy tuyulmasin, noto'g'ri, o'rinsiz bo'lishi mumkin, murabbiyning topshirig'iga zid bo'lishi va farzandingiz va uning jamoadoshlarida ichki ziddiyatni keltirib chiqarishi mumkin. Murabbiy murabbiy bo'lsin!

Siz hakam emassiz. Hakamga baqirgan ota-onalar o'yinchilarni chalg'itadi va bezovta qiladi. Eng yomoni, bu o'yinchilarni o'zlariga nisbatan adolatsiz munosabatda bo'layotgandek his qilishlari mumkin. Keyin ular o'z o'yinlarini yaxshilashlari mumkin bo'lgan joylarni qidirishdan ko'ra, yomon o'yin uchun bahona sifatida foydalanadilar.

Sizning rolingiz qanday? Siz tomoshabin, magrur ota onasiz. O'yinni tomosha qiling va zavqlaning. O'yinchilar maydonda bo'lganlarida ularga ko'rsatmalar bermang, bu ularni faqat chalkashtirib yuboradi. Futbol - bu maydondagi vaziyatga qarab o'zgarib boruvchi o'yin. Agar siz doimo ko'rsatmalarni baqirib bersangiz, bolangiz o'rganadigan yagona narsa - ko'rsatmalarni kutish va ularga aytilgan narsani qilishga odatlanib qoladi. Farzandingiz yaxshi futbolchi bo'lishi uchun u vaziyatlarni xisobga olish va maydonda qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishi kerak. U buni o'zi mustaqil qilsin va o'yin uni to'g'ri qaror qabul qilgani uchun mukofotlasin. Agar siz ushbu rejaga amal qilsangiz, bolangizning rivojlanishini sezilarli darajada yaxshilaysiz. Siz ham futbol murabbiylari orasida sevimli ota-onaga aylanasiz.

Jamoa qanchalik yaxshi bo‘lmasin, kuchli o‘yinchi kuchsizlarga tayanadi. Maydonda hech kim yolgiz g‘lib bo‘la olmaydi. G‘alaba va mag‘lubiyat: Bir medalning ikki tomoni. Afsuski, yoki xayriyatki, bizning hayotimiz nafaqat g‘alabalardan iborat emas. Mag‘lubiyatlar ham bor. Ota-onalar farzandini mag‘lubiyatini tan olishga va his-tuyg‘ularni mustaqil ravishda yengishga o‘rgatishlari juda muhimdir. Bu xislat, albatta, kelajakda farzandingiz uchun foydali bo‘ladi. Farsandingiz voyaga etganida, siz doimo uning yonida bo‘la olmaysiz va qo‘llab-quvvatlay olmaysiz.

Ehtimol, har biringiz farsandingiz mag‘lubiyatga uchraganda, bolangizda (yoki boshqalarnikida bo‘lsa xam) yomon kayfiyat, ko‘z yoshlari va norozilikni ko‘p bor kuzatgansiz. Muvaffaqiyatning kaliti - muvaffaqiyatsizliklar va qiyinchiliklarni haddan tashqari emotsionalliksiz idrok etishni o‘rganish, ularni faqat orzuvingiz yo‘lidagi vaqtinchalik to‘siqlar deb bilishingiz kerak.

Qanday qilib bolani mag‘lubiyatni tan olishga o‘rgatish kerak?

Bola vaqt-vaqti bilan hafa bo‘lib tursin. Avvalambor ota-onalar bolalar uchun nafaqat ijobiy, balki salbiy tajribalarga ega bo‘lishlari foydali ekanligini tushunishlari kerak. Bola bolaligida ota-onasidan xohlagan hamma narsani olganida, u mashg‘ulotlar va o‘yinlar paytida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan qiyinchiliklarga tayyor bo‘lmaydi. Agar hayotingizda hech qachon rad etishni boshdan kechirmagan bo‘lsangiz, u bilan qanday kurashishni qayerdan bilasiz? To‘g‘ri, xech qanaqasiga. Bu esa nafaqat uning sport tajribasiga, balki bolaning hayotining barcha sohalariga tegishli.

Norozilik xissini kamaytiring. Farzandingizga yutqazganda o‘zini yomon his qilish yoki g‘azablanish odatiy hol ekanligini tushuntirish muhimdir. Ammo g‘azabli harakatlaringiz va fikrlaringizni to‘liq nazorat qilish kabi salbiy his-tuyg‘ularingizni bermaslik kerakligini tushuntirish ham muhimdir. Misol uchun, agar bolada o‘yindagi voqealar tufayli juda kuchli salbiy his-tuyg‘ulari bo‘lsa, eng yaxshisi, uni bir muddat o‘yinga tushurmaslik, tinchlantirish va o‘zini qo‘lga olishdir. Keyin tinch muhitda nima bo‘lganini muhokama qiling.

Shaxsiy o‘rnak bilan o‘rgating. Ko‘pincha biz ota-onalar bir narsani aytamiz va teskarisini qilamiz. Masalan, biz aytamiz: "Hechqisi yo‘q, asosiysi - ishtirok etish, mag‘lubiyat hayotning tugashi emas" va biz o‘zimiz bolamizning har qanday, hatto kichik kamchiliklarini ham o‘zimiznikidek qabul qilamiz. Shunday qilib, o‘zingizdan boshlang. Sizning shaxsiy ambitsiyalaringiz va g‘alaba qozonish istagingiz farzandingizning ambitsiyalariga hech qanday aloqasi yo‘qligini tushuning. Mag‘lubiyatlarga odiyroq munosabatda bo‘ling va esda tutingki, bola uchun futbolda asosiy narsa jamoadoshlari bilan muloqot va vaqtni yaxshi o‘tkazish imkoniyatidir!

Esda tuting, siz faqat mag‘lubiyatga uchrashni emas, g‘alaba qozonishni ham o‘rgatishingiz kerak. Misol uchun, farzandingiz g‘alaba qozonganida, uni yutqazgan jamoani hurmat qilishni o‘rgating. Qanday qilib viqor bilan g‘alaba qozonishni bilsalar, mag‘lub bo‘lishni xam bilishlari kerak. Shuning uchun, agar sizning futbolchingiz yutqazgan yigitlarga nafrat yoki masxara bilan munosabatda bo‘lsa, unga bunday xatti-harakatlar qabul qilinishi mumkin emasligini tushuntiring. Axir keyingi safar yutqazgan jamoa o‘rnini uning o‘z jamoasi egallashi mumkin.

G‘alabalarga qanday xursand bo‘lsangiz, mag‘lubiyatlarga xam tayyor bo‘ling. Farzandingiz g‘alaba qozonganida maqtang. Ammo u yutqazganida ham buni qilishni unutmang. Masalan, maydondagi qaysi harakatlar muvaffaqiyatli bo‘lganini qayd etishingiz mumkin. Natijaga emas, balki bolangiz qanchalik yaxshi ishlaganiga ahamiyat bering. U ilgari qilmagan yangi ishni qila oldimi? Balki u yaqinda mashg‘ulotlarda o‘rgatilgan texnikani namoyon qila

olgandir?

Mag‘lubiyatni oldinga intilish imkoniyat sifatida qabul qilishni o‘rgating. Muvaffaqiyatsizliklar yuzaga kelganda, bola ulardan qimmatli saboqlarni o‘rganish va davom ettirish kerakligini tushunishi muhimdir. Agar bola o‘zi yoki sizning yordamingiz bilan mag‘lubiyatni tahlil qilsa va uning kuchli va zaif tomonlarini tushunsa, bu unga oldinga siljish imkonini beradi.

REFERENCES

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining O‘zbekistonda futbolni rivojlantirishni mutlaqo yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida, 04.12.2019 yildagi PF-5887-son Farmoni.
2. Sport va harakatli o‘yinlar o‘qitish metodikasi (Futbol). O‘quv qo‘llanma /A.A.Abdullayev-Toshkent: “Tafakkur” nashriyoti,2019. -216 b.
3. Futbol nazariyasi va uslubiyati. Darslik. R.I.Nurimovning umumiy tahriri ostida. T.: «ILMIY TEXNIKA AXBOROTI – PRESS NASHRIYOTI». 2018. - 316 b.
4. Футбол: Книга тренера.- Москва: Эскимо, 2015 г. – 272 стр.
5. Sport pedagogik mahoratini oshirish (futbol). Darslik. Sh.X.Isroilovning umumiy tahriri ostida. O‘zR. Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya instituti. T.: “IQTISOD-MOLIYA”, 2015. - 224 b.
6. Sport pedagogik mahoratini oshirish (Futbol). Darslik. Sh.T.Iseyevning umumiy tahriri ostida. T.: «ILMIY TEXNIKA AXBOROTI – PRESS NASHRIYOTI». 2018. - 312 b.

**“Ota-onalarning farzand tarbiyasiga oid metodik bilimlarini rivojlantirish mexanizmlari:
muammolar va yechimlar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman**

INDEKSLASH MA'LUMOTNOMASI

<i>Maqola nomi:</i>	<i>BOLALARNI FUTBOL O'YINIGA QIZIQTIRISHDA OTA-ONANING VA MURABBIYNING O'RNI</i>
<i>Mualliflari:</i>	<i>Gimazutdinov Radik Galimovich</i>
<i>Sana:</i>	<i>24.05.2025</i>
<i>DOI:</i>	https://doi.org/10.5281/zenodo.15504106

ilmiyanjumanlar.uz

1. Ilmiy anjumanlar portalida maqola asosiy ma'lumotlari va pdf shakli saqlandi.
https://ilmiyanjumanlar.uz/co_view.php?id=12900

Google Scholar

2. Maqolalarning iqtibosini oshirish uchun asosiy platforma bo'lgan Google Scholar da maqola indekslandi.
https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=%222181-3337%22&oq=

ZENODO

3. Yevropa ochiq ma'lumotlarga asoslangan xalqaro bazasiga maqola joylashtirildi.
<https://zenodo.org/record/15504106>

OpenAire

4. Yevropada asosiy bazalardan biri bo'lgan, 35 dan ortiq davlatlarda keng ishlatiladigan xalqaro ilmiy bazaga maqola joylashtirildi.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15504106>

Index Copernicus

5. OAK ro'yxatida 12-raqam bilan qayd etilgan nufuzli Polsha xalqaro ilmiy bazasiga maqola joylashtirildi.
<https://journals.indexcopernicus.com/search/journal/issue?issueId=324386&journalId=123131>

MAKTABGACHA VA
MAKTAB TA'LIMI
VAZIRLIGI

QORI NIYOZIY NOMIDAGI
TARBIYA PEDAGOGIKASI
MILLIY INSTITUTI

ScienceInnovation
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

CERTIFICATE

Gimazutdinov Radik Galimovich

2025-yil 6-may kuni Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi milliy instituti hamda “Science and Innovation” xalqaro ilmiy jurnali hamkorligida tashkil etilgan “Ota-onalarning farzand tarbiyasiga oid metodik bilimlarini rivojlantirish mexanizmlari: muammolar va yechimlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumanidagi faol ishtirok uchun sertifikat bilan taqdirlanadi!

ID: 12900/A1